

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

[De Officio Vicarii. Titvlus XXII.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

DE OFFICIO VICARII.

TITVLVS XXII.

§. 1. Vicarius quis dicatur.

Vicarius dicitur, qui vicem alterius gerit; qualis quidem est & Archidiaconus, alique, de quibus proximè egimus *cap. 1. Ext. De off. Archipresb.* sed cum hi nomen proprium & administrationem ex Canonum præscripto habeant, non solent appellari Vicarii: non enim eos solos Vicarios intelligimus, qui ab Episcopo, vel ejus auctoritate ab alio constituuntur, & recepto loquendi more, simpliciter Vicarii nominantur, *de quibus agitur Ext. & in 6. De off. Vicarii, & in cap. unico in Clement. eod.*

§. 2. De triplici genere Vicariorum.

Atque horum quidam in spiritualibus, id est, ad obeunda spiritualia, *cap. 3. vers. Episcopo autem De temp. ord. in 6. c. 4. Ext. De offic. jud. ord.* quidam in temporalibus; quidam in utrisque simul, constituantur, *cap. 2. cap. 3. h. tit. in 6. c. 3. De prabend. in 6.*

§. 3. De Vicariis in Spiritualibus.

Vicarii in Spiritualibus rursus, aut destinantur ad divina ministeria peragenda, aut ad exercendam jurisdictionem rerum spiritualium.

§. 4. De Vicariis ad divina ministeria.

Et enim receptum est apud sacros Canones, ut is, qui parochialem Ecclesiam suo beneficio annexam habet, substituere sibi possit & debeat Vicarium idoneum & perpetuum, idque auctoritate Episcopi, *cap. Extirpanda 30. §. quia verò Ext. De prabend. cap. Adhac 3. Ext. hoc tit. juncto cap. Cum satis Ext. De off. Archid.* Idem constitutum est in Cathedralibus, Collegiatis, aliisque Ecclesiis & piis locis quibuscumque, quæ beneficia Ecclesiastica curata sibi perpetuò unita & annexa habent, *ut videre est in Conc. Trid. sess. 7. cap. 7. de reformat. & sess. 15. cap. 16. de refor.* Quin & in ipsis parochis, aliisque curatum beneficium habentibus obtentum est, ut & hi, ubi & quousque cognita & probata causâ per Episcopum abfuturi sunt, Vicarium temporalem constituere possint, ab ipso Ordinario approbandum, *Conc. Trid. sess. 23. c. 1. §. eadem omnino de reformat. aut certè Ordinarius ipse*

constituet, *c. Peruenit 28. Ext. De appellat. c. Cum eo 34. §. porro De elect. in 6.* ita ut prædictis casibus merces aut sustentatio congrua Vicario assignetur, *prout habent præd. juram.*

§. 5. De Vicariis quoad jurisdictionem rerum spiritualium & temporalium.

Quæ autem concernunt jurisdictionem rerum spiritualium, veluti sunt, inquirere, punire, corrigere excessus subditorum, conferre beneficia & officia Ecclesiastica vel adimere, aliaque hujusmodi, ea ab Episcopo rectè à alteri committuntur, sed speciali mandato, *c. 2. & c. 3. in fine hoc tit. in 6.* Quem licet vocare Vicarium in spiritualibus. At quæ temporalis jurisdictionis sunt, id est, fori contentiosi, ut sunt causæ matrimoniales, beneficiales, decimales, & id genus aliæ etiam generaliter ab Episcopo alteri rectè demandantur, *d. c. 2. c. Cum Episcopus. 7. ibi, per se vel per alium, De offic. ord. in 6.* ut tamen utroque casu cui mandatur jurisdictione, Ecclesiasticus sit, *c. 2. Ext. De judic. Quem Vicarium distinctio nomine licet appellare Officiale; qui etsi mandatâ sibi ab Episcopo jurisdictione utatur, tamen ubi causam cognoscit, fingitur eadem cum Episcopo persona, idem utrisque adjutorium, c. 2. De consuetud. in 6.* Nec enim ab Officiali ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum appellatur, *d. c. 2. De consuet. quamvis ab Archidiacono aliisque Prælati inferioribus rectè provocetur Episcopus, non Archiepiscopus: nisi aliud consuetudine loci receptum esset, c. Romana §. ab Archidiacono De appell. lib. 6. a Ubi autem Vicarius rerum spiritualium & temporalium jurisdictionem simul habet ex mandato Episcopi, hic meritò generalis Vicarius dicitur. Nihil enim prohibet talem constitui ex l. Solet 16. cum l. seq. D. De jurisdic. om. iud.*

NOTATIO in Tit. 22.

a Hæc accipienda sunt de Officiali principali, hoc est, qui constitutus est ab Episcopo in curia sua per commissum officii generaliter factam; non verò de Officiali, qui in certa parte dioceseos quandoque constituitur, qui idcirco foraneus, id est, extraneus appellatur; qui cum non habeat

habent idem, sed diversum ab Episcopo consistorium, 2. & ibi Gloss. & Panormit. De rescript. in Clement. recte ab eo ad Episcopi consistorium provocatio fit, cap.

DE OFFICIO COADJUTORIS.

TITULUS XXIII.

§. 1. Coadjutor quis dicatur.

Coadjutor is dicitur, qui alteri in subsidium adiungitur, explendi officii causa: illeque interdum Episcopo datur, interdum aliis Clericis.

§. 2. Quibus ex causis, & qua forma Episcopo & aliis Superioribus Coadjutor datur.

Episcopo ex his causis, & hanc formam Coadjutor datur, ex Constitutione Bonifacii VIII quam hic integram adscribam: Pastoralis, inquit, officii debitum exequentes, declaramus atque statuimus, Coadjutorum Episcoporum & Superiorum Prælatorum dationem intelligendam esse de causis maioribus, & referendam ad Sedem Apostolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contrariâ) tantummodo postulandam. Verum ne hoc prætextu Ecclesiæ (existentes præcipue in remotis) dispendia patiantur: nos earum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali constitutione sancimus; ut Episcopus senio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam alias adeò impeditus perpetuò, ut officium suum nequeat exercere, possit, de sui consilio & assensu Capituli, vel majoris partis ipsius, unum vel duos auctoritate Apostolicâ Coadjutores assumere ad dictum officium exequendum. Si verò Episcopus demens fuerit, & quid velit aut nolit exprimere nesciat, vel non possit, tunc ejus Capitulum, vel duo ipsius partes, eadem auctoritate unum vel duos Coadjutores assumat idoneos, qui ejus officium exequantur. Si autem Episcopus senio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis, & Coadjutorem assumere vel habere noluerit, licet à Capitulo requisitus, proprio se illius non indigere suffragio forsitan asserendo, tunc nihil per Capitulum innovetur, sed hoc casu & etiam proximo, idem Capitulum Episcopi & Ecclesiæ suæ conditionem & statum ac facti circumstantias universas, quam citò poterit, explicitè referat ad notitiam

dictæ Sedis, recepturi humiliter & efficaciter impleturi, quod super hoc per Sedem ipsam contigerit ordinari. Præsentî quoque adjicimus sanctioni, ut Coadjutores hujusmodi de proventibus Prælatorum, in quorum assumuntur auxilium, sumptus recipiant moderatos, ab alienatione qualibet de bonis Ecclesiasticis Prælatorum ipsorum vel Ecclesiarum suarum quomolibet facienda penitus abstinentes, rationem non solum in districto examine, sed & Prælati iisdem (si sanæ mentis extiterint) ac Capitulis eorumdem seu etiam ipsorum Prælatorum successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Ceterum quod de Episcopis præmittitur, ad superiores etiam Prælatos esse volumus & intelligimus referendum, text. in cap. unico De Clerico agrot. lib. 6.

§. 3. De Coadjutore inferiorum Clericorum.

Aliis verò inferioribus Clericis Coadjutor adjungitur, ubi & hi morbo impediti, muneri suo superesse non possunt, ut in Rectore Ecclesiæ leprâ, & in Archidiacono paralyti laborantibus à SS. Pontificibus rescriptum est, in cap. 3. & in cap. fin. Ext. De Clerico agrot. vide Panorm. latius add. cap. fin. Nec enim morbo implicitos moveri loco convenit, can. Pontifices vii. quasi i. ne afflicti (quod dici solet) addatur afflictio, cap. Ex parte 3. Ext. De clerico agrot. can. Cum percussio vii. quasi. l. Divus D. De offic. præsid.

§. 4. De Coadjutore cum futura successione.

Nullus verò Coadjutor cujuscumque generis, cum futura successione dari potest, Concil. Trid. sess. 23. cap. 7. de reformat. ne inducatur votum capiendæ mortis alienæ contra juris utriusque regulas, in cap. 2. Ext. De concess. præb. in l. fin. Cod. De pact. præterquam si Ecclesiæ Cathedralis sive Monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulaverit, Prælato dari Coadjutorem; qui tamen non aliter cum futura successione dabitur, quam causa prius à Summo Pontifice diligenter cogi-